

Handläggare
Carmen Holm Nordquist
Telefon: 08-508 33 883

Till
Utbildningsnämnden
2018-10-25

Förslag till ändring i föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov (SKOLFS 2013:19)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2018/1402

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Lee Orberon
Grundskoledirektör

Peter Lyth
Gymnasiedirektör

Sammanfattning

Förvaltningen har mottagit en remiss om förslag till ändring i Skolverkets föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov (SKOLFS 2013:19).

Skolorna ska hantera nationella prov på ett sådant sätt att provets syfte inte motverkas. Vidare ska provet förvaras på ett sådant sätt att provets innehåll inte blir känt innan provet ska genomföras av eleverna. Skolverket får kontinuerlig information om att det förekommer otillåten spridning vid och i anslutning till genomförande av de nationella proven.

Skolverket bedömer att viss spridning kan stävjas genom att förtydliga regleringen av hanteringen och genomförandet av proven, med målsättningen att stärka säkerheten runt proven. Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 15 januari 2019 och föreslås börja

tillämpas vårterminen 2019 och för kommunal vuxenutbildning, första kalenderhalvåret 2019.

Förvaltningen ställer sig positiv till Skolverkets förslag. Förvaltningen vill också framhålla att den kommande digitaliseringen av nationella prov bör kunna motverka de problem som Skolverket lyfter fram i remissen.

Bakgrund

Bestämmelser om nationella prov finns i 26 kap. 9, 11-12 §§ skollagen (2010:800) och 12 kap. skolförordningen (2011:185), 8 kap. gymnasieförordningen (2010:2039) och 4 kap. förordning (2011:1108) om vuxenutbildning samt i andra föreskrifter om prov som meddelas av Skolverket.

De senaste årens otillåtna spridning av proven har främst inneburit att provmaterial spridits till exempel genom avfotograferat material har publicerats i sociala medier. Det här har medfört att förslutet provmaterial kan ha hanterats felaktigt. Enligt nuvarande reglering är det tillåtet att öppna förslutet provmaterial så tidigt som dagen innan ett prov ska genomföras men att materialet ändå förvaras på ett sådant sätt att provinnehållet inte röjs. Skolverket har noterat i kommunikation med skolorna att spridningen av proven sker i samband med att proven levereras till skolan, i samband med att proven öppnas och vid själva provtillfället.

Med anledning av ovan föreslår Skolverket ändringar i föreskrifterna om hantering och genomförande av nationella prov (SKOLFS 2013:19). Ändringarna fokuserar på att tydliggöra hanteringen av de nationella proven samt att klargöra vad som bör säkerställas vid leverans, öppnande och vid själva provtillfället. Skolverket har fått signaler från både huvudmän, rektorer, lärare och andra skolmyndigheter och fackorganisationer att Skolverket behöver förtydliga regleringen samt konkretisera hanteringen och genomförande av de nationella proven. De föreslagna ändringarna innebär en skärpning av nuvarande reglering och bedöms minska risken för otillåten spridning av de nationella proven. Vidare underlättas Skolinspektionens granskningsarbete av en tydligare reglering.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft i januari 2019 och föreslås börja tillämpas vårterminen 2019 och för kommunal vuxenutbildning, första kalenderhalvåret 2019.

Ärendet

Skolverket föreslår följande ändringar.

Förvaring av proven

Förslaget innebär en skärpning av regleringen kring förvaring av proven genom att skolorna säkerställer att provens innehåll inte blir känt före föreskriven provtidpunkt, föreskrivet provdatum, föreskriven provperiod eller under föreskriven användningstid. Skolverket föreslår även att skolorna ska ha rutiner för mottagande av proven vid leverans.

Proven får inte föras över eller spridas digitalt

Skolverket har fått signaler om att prov överförs till digitala plattformar och andra digitala verktyg. Spridningsrisken bedöms minska om det införs en reglering som anger att prov inte får överförs digitalt.

Från och med den 29 juni 2018 är det obligatoriskt att använda en dator eller annan digital enhet när elever skriver uppsatsdelarna i engelska, svenska och svenska som andraspråk i årskurs 9 i grundskolan, årskurs 10 i specialskolan, gymnasieskolan samt inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Elevproducerade texter (elevlösningar) ska skrivas digitalt och får även sparas digitalt. Med de föreslagna ändringarna klargörs att det inte är tillåtet att föra över själva elevmaterialet (elevhäftet) eller elevuppgifterna i en digitalplattform eller dylikt. Det är med andra ord viktigt att skilja på elevmaterial och elevlösningar.

Förslutet prov får inte öppnas i förtid

Förslaget innebär en reglering av när ett förslutet prov får öppnas. Syftet är att minimera risken för spridning eftersom tiden för öppnande av proven och provgenomförandet minskar. Förslaget innebär även en reglering och konkretisering av när ett prov tidigast får öppnas för att göra anpassningar för elever med funktionsnedsättning. Rektor ges vidare mandat att besluta om att förslutet prov får öppnas före föreskrivet provdatum eller föreskriven provperiod när det gäller anpassningar för elever med funktionsnedsättning av annat slag än förlängd provtid och extra pauser.

Rutiner för provgenomförande

Förslaget innebär ett förtydligande om att elever under provtillfället ska ha tillgång till det material som anges i lärarinformationen för respektive prov, vilket bedöms minska spridning då det förtydligas specifikt vad som avses med tillåtet

material, vilket också bedöms öka likvärdigheten vid provgenomförandet.

Rutiner för bedömning av provet

Förslaget förtydligar när bedömningsanvisningar får öppnas och av vem. Syftet är att undvika spridning av bedömningsanvisningar före provtillfället eftersom det är extra känsligt om de skulle spridas.

Föreslagens konsekvenser

De föreslagna regleringarna innebär en viss begränsning av flexibiliteten av provens genomförande, vilket riskerar att medföra merkostnader för de som genomför nationella prov. Möjliga konsekvenser kan vara en ökad administrativ börda för skolorna vid provdatumet, anpassningar av lokaler där proven ska förvaras samt ökade behov av planering och framförhållning.

Förslaget innebär även en inskränkning i förhållande till nuvarande reglering som tillåtit en tidigare öppning av proven av andra skäl än enbart anpassning för elever med funktionsnedsättning. Detta kan medföra att det administrativa arbetet intensifieras precis innan provgenomförandet på grund av att skolorna har mindre tid på sig att förbereda sig. För att administrationen ska vara välfungerande efter förslagets beslutats krävs planering av administrativa rutiner inför provgenomförandet.

Skolverket bedömer trots ovan nämnda konsekvenser att en reglering är motiverad mot bakgrund av att spridningsrisken bedöms minska drastiskt och att skolorna har möjlighet att klara detta med god planering.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med gymnasieavdelningen och avdelningen för utveckling och samordning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till Skolverkets förslag.

Förvaltningen vill, i likhet med tidigare remissvar (dnr 6.1.2-2017:777) gällande ändringar i föreskriften om hantering och genomförande av nationella prov (SKOLFS 2013:19), också framhålla att digitaliseringen av de nationella proven som kommer att ske successivt fram till 2022 bör kunna motverka de problem som Skolverket tar upp i remissen. En digitalisering bör medföra en minskad spridning av skyddat material, minskad administrativ

börda för skolorna både vid provdatumet/under provperioden och efteråt samt bidra till en ökad likvärdighet vid genomförandet av provet, vilket i sin tur ökar rättssäkerheten för eleverna.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen samt att beslutet justeras omedelbart med anledning av remissens svarstid.

Bilaga

Remiss avseende förslag till ändring i föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov (SKOLFS 2013:19)